

ת כ ן ה ע נ י י נ י ם

עמ'	<u>מכא</u>
1	1. בסיס הניהוח
2	2. הטעמים
	<u>תזכיר לטון ומקרא</u>
	<u>פרק א. סוגי המלים</u>
4	1. סוגי הכלים
5	2. השם: הפעל
5	3. הבינוני
6	4. שם החאר
7	5. האר הפעל
	<u>פרק ב. חלקי הכסמט. הצרוף והידוע</u>
8	1. חלקי המסמט
9	2. הצירוף
9	3. רידוע
	<u>פרק ג. הפסוק השמני</u>
10	1. הפסוק השמני
11	2. הכקידה הפסוק השמני
14	3. סדר הכלים במסמט השמני
14	4. היידוע בפסוק השמני
14	5. הכעמים במחוט השמני
15	6. הפסוק השמני עם צרוף-יחס כנסוא (פסוק יחם)
16	7. הזמן של הפסוק השמני
16	8. פסוק היחוד

פרק ד. האוגד

- | | |
|----|----------------------|
| 20 | 1. האוגד |
| 20 | 2. מקומו של האוגד |
| 21 | 3. התאמת האוגד לנושא |
| 22 | 4. האוגד "יש" |
| 24 | 5. האוגד "אין" |
| 25 | 6. האוגד הזמני "היה" |

פרק ה. הפעל

- | | |
|----|---|
| 27 | 1. זמנים ואספקטים |
| 31 | 2. חפוצה צורות "ניפעל", "ויפעל", "גפעל" |
| 32 | 3. הזמנים המורכבים |
| 33 | 4. המשפט הכוללני והמשפט הפרדני |
| 35 | 5. הגוף הסתמי |
| 40 | 6. הפקידו הגוף הסתמי |
| 41 | 7. מושג הסחמיות |
| 42 | 8. הסביל |

פרק ו. המושא

- | | |
|----|------------------------------|
| 44 | 1. הלקי המשפט הסכלים |
| 45 | 2. ההבחנה בין מושא לבין האור |
| 46 | 3. השליטה |
| 47 | 4. המושא הישיר - המלית "את" |
| 48 | 5. המושא העקיף |
| 50 | 6. התמיז |
| 52 | 7. המושא הנוצר |
| 53 | 8. המושא הפנימי |

עמ'	
54	9. המקור המחלט
57	10. המושא הכפול
59	11. החמייה במושא הכפול
61	12. הפיכת המושא הכפול לנושא הסביל

62 פרק ז. התאור

פרק ח. הלואי

63	1. הגרעין והלואי
64	2. מסגור
64	3. צרוף לואי
65	4. התמורה
65	5. היחס ההגיוני בין התמורה והגרעין
68	6. שם התאר
70	7. צרוף-היחס כלואי
71	8. הכנוי הרופז וכנוי הגוף כלואיים
72	9. הסמיכות

פרק ט. הפסוק החד-אברי

74	1. הפסוק החד-אברי, המשפט החסר והפניה
75	2. מיון פסוקים חד-אבריים
75	3. פסוקים חד-אבריים בלי חוספה
76	4. בטויים שגורים בפסוקים חד-אבריים
76	5. המלה "הנה"
77	6. הבינוני בפסוק החד-אברי. "יש" ו"איך"

ע"י

פרק י'. משפטים מחוברים ומשפטים פורקים

- | | | |
|----|----|--------------------|
| 79 | 1. | המשפט והפסוק |
| 79 | 2. | המשפט המחובר |
| 80 | 3. | המשפט המורכב |
| 81 | 4. | אמצעי השעבוד במקרא |

פרק י"א. פסוק התנאי

- | | | |
|----|----|-----------------------|
| 85 | 1. | מהותו של פסוק התנאי |
| 86 | 2. | מיונים של פסוקי-התנאי |
| 87 | 3. | פסוק-התנאי האסינדיטי |
| 88 | 4. | פסוקי-תנאי סינדיטיים |
| 91 | 5. | התנאי הבטל |
| 92 | 6. | פסוקי-השבועה |
| 92 | 7. | פסוק-הויתור |

פרק י"ב. פסוק המצב

- | | | |
|----|----|----------------------|
| 95 | 1. | פסוקי מצב אסינדיטיים |
| 96 | 2. | פסוקי מצב סינדיטיים |

פרק י"ג. פסוק הזקה

- | | | |
|-----|----|---|
| 97 | 1. | מהותו של פסוק הזקה |
| 98 | 2. | פסוקי זקה אסינדיטיים |
| 99 | 3. | פסוקי זקה סינדיטיים |
| 101 | 4. | הזהות בין פסוק הזקה הסינדיטי והאסינדיטי |
| 101 | 5. | הכנוי החוזר |
| 102 | 6. | המוכא הפנימי בזרק |
| 103 | 7. | פסוק חד-אברי כפסוק זקה |

עמ'	
104	8. הכנוי החבר כזו וק
104	9. פסוקי-זקה מגדירים פסוקי-זקה מהארים
105	10. פסוקי-הזקה עם ה"א הידיעה
106	11. פסוק-הזקה הסובספטיבי או העצמאי
108	12. הגרירה
108	13. פסוק-הסמיכות

פרק יד. פסוק המושא

109	1. הדבור היסוד
110	2. הדבור העקיף
112	3. הגרירה
113	4. שאלה משועבדה
113	5. פסוקים מן הסוג " דע פעלי... "
114	6. פסוקי מושא עם כעלי רצון, בקשה או יכולה
115	7. פעלי אספיקט
115	8. פעלי תאור

פרק טו. פסוק הנושא

116	1. מהותו של פסוק הנושא
116	2. פסוק נושא סמני
117	3. פסוקי נושא אחרי "והיה", "ויהי"

פרק טז. פסוק התאור

117	1. חלוקה פסוקי התאור
117	2. פסוקי תאור אפיננדיים
118	3. מלות-יחס ומלות קשר בפסוק התאור

עמ'

119 .4 פסוק-היחס עם שם פעולה

120 .5 שמות פעולה כפסוקי תאור אסינדטיים

121 מפתח לפסוקי התנ"ך שהובאו בחוברת

המשמשות כתאורים בלבד, אבל אין הן מצטרפות כדי קטגוריה זקדוקית פורמלית של חאר הפעל, והן מהוות קבוצה מלונית גרידא.

פרק ב. חלקי המשפט. הצורך והידוע

1. חלקי המשפט

במשפט קיימים חמשה "מקומות" או תפקידים (או כמה מהם), והם

חלקי המשפט:

נושא	(subject) - עליו מדברים במשפט.
נשוא	(predicate) - מה שנאמר על הנושא.
מושא	(object) - הדבר שעליו חלה פעולת הפעל.
לואי	(attribute) - פרט נוסף לאחד מחלקי המשפט (כולל לואי אחר).
חאור	(adverb) - פרט נוסף למשפט כלו, ולא רק לחלק של המשפט, שלא כלואי.

אפשר לראות את התחביר כמשחק בין חלקי הדבר לבין חלקי המשפט התחביר מורה לנו אלו חלקי-דבר יכולים להוות אלו חלקי משפט, ואח סדרם והשפעתם זה על זה. חלק-משפט יכול להיות חלק של מלה (כלומר, מלה אחת יכולה לכלול יותר מחלק-משפט אחד), מלה או צרוף.

אין הגדרה של המשפט, שחיה מקובלת על כל אנשי המדע, וספק אם אפשרית הגדרה כזאת; אבל אפשר ואפשר להגדיר את היחידות השונות שהמשפט נבנה מהן.

2. הצירוף

הצירוף הוא מספר מלים שיש ביניהן קשר תחבירי הדוק. למשל, בצירוף "בית קטן" מתקשרת המלה "קטן" אל "בית". "לקח את הספר" הוא צירוף, מפני ש"הספר" קשור מבחינה תחבירית אל הפעל "לקח".

אנו ממיינים את הצירופים על פי מבנם. קיימים גם צירופים שחלקיהם עצמם צירופים.

כך, למשל, יש צירוף - הלואי (האיש הגדול), צירוף-היחס (אל האיש), צירוף - שם-הפעולה (שמרו), ועוד. בין כל הצירופים יש מעמד מיוחד לצירוף-הנשוא (האיש גדול. הלך האיש), מפני שהוא באופן נורמלי יכול להוות דיבור שלם בעצמו - אע"פ שאין זה תפקידו היחידי, והוא יכול כמו כל שאר הצירופים, גם להשתלב בתוך משפט כחלק-משפט. לצירוף-הנשוא קוראים פסוק. זהו הפסוק היחיד-איברי. יש גם פסוקים חד-איבריים (ראה להלן), וכן יש, שאחד או יותר מחלקי הפסוק מושמט (ים וניחן) לשיחזור ע"פ ההקשר (פסוק חסר).

הנושא והנשוא הם חלקי-המשפט העיקריים (מפני שהם מהווים פסוק ע"י צירופם), ושאר חלקי-המשפט, הם משניים. מעמדו של הלואי הוא הנחות ביותר, כי אינו למעשה חלק-משפט, אלא חמיד חלק של חלק-משפט.

3. הידוע

בעברית שם העצם יכול להופיע בשתי דרכים: מידוע ובלתי-מידוע. הידוע מושג בדרך כלל על-ידי ה"א הידיעה. אך יש גם מלים שהן מידועה גם בלי ה"א הידיעה. כך השם הפרטי הוא מידוע כל אימת שהוא נשאר שם פרטי. כמו-כן בסמיכות הנסמך מידוע אם הסומך מידוע. בלשון המקרא, בפרט בשירה, יקרה פעמים רבות שלטלה אין כל פמן תזוני לידוע, אולם המשמעות היא משמעות של מלה מידועה.

קיימיט וכוחים רבים בנוגע לידוע בלשון המקרא. בדרך כלל רואים מלה מיודעת כמתיחסת למשהו שכבר הוזכר, או כשהחפץ הוא יחיד במקום ואז ברור שהכונה אליו בלבד. אולם, במקרא יש מקרים רבים בהם ה"א הידיעה מופיעה למרות שהיא נראת לכאורה מיותרת. יש החושבים שאין זה ידוע אלא צורת הדגשה, כלומר, ענין של סגנון.

בהרבה מקרים, המבדיל בין צרוף-לואי לבין צרוף-נשוא הוא צורת הידוע. הלואי מותאם למלה אליה הוא נלוה, ועל-כן גם הוא מיודע אם הנשוא מיודע. לא כן בצרוף-נשוא, בו אין כל חובה שהנשוא יהיה מיודע כשהנשוא מיודע; אדרבא, הנשוא עפ"ר אינו מיודע.

היידוע גם משפיע בהרבה דרכים אחרות על כללי התחביר.

פרק ג. הפסוק והענין

1. בלשון המקרא חכובה האבחנה בין פסוק, שהנשוא בו פועל והוא פסוק פעלי, ופסוק שהנשוא בו אינו פועל, ועל פי רוב הוא שם-עצם, וקוראים לו פסוק שמני.

ברוב השפות האירופיות אין חלוקה כזאת, היות וקיים בהן "פועל ההווה" בהווה (אנגליה is וכו'), שאין לו כל מקביל בעברית.

שים לב:

- א. פסוקים שהנשוא בהם בינוני פועל הם פסוקים שמניים בלשון המקרא (אך בעברית של ימינו פסוקים פעליים).
- ב. פעלים מסויימים משמשים כאוגדים (ראה למטה), ואינם הופכים פסוק שמני לפסוק פעלי, כי אין הפועל נשוא, אלא השם שאחריו. למשל: האיש היה גדול - הנשוא "גדול", כמו